

I. M. 7.

32

EXERCITIUM PHILOLOGICUM
DE
LAPIDIBUS
VIVENTIBUS,

I. PET. II: 5.

QUOD,

Conf. Ampt. Facult. Philos. in Reg. Acad. Aboënsi,

PRÆSIDE

LAURENTIO O.
LEFREN,

L. L. O. O. & Græcæ Profess. Reg. & Ordin.
atque h. t. Rectore Magnifico,

Publicæ honorum censuræ subicit

ISAACUS GABR. TAULERUS,
Satacundensis,

In AUDITORIO MAJORI Die 3° Maji
Anno MDCCCLXXX.

H. A. M. C.

A B O Æ,

Impressa apud Viduam JOH. CHRISTOPH. FRENCKELL.

*liber la
la. pedic*

Summe Reverendo atque Amplissimo Domino,
**D. NO JACOBO
GADOLIN,**

S. S. Theologiae DOCTORI excellentissimo, Regiae Academiae AURICAE PROFESSORI Primario, Dioecesis Aboënsis ARCHI-PRÆPOSITO meritissimo, Ecclesiarum Aboënsis & Nummenfis PASTORI vigilantissimo, utriusque Consistorii ADSESSORI gravissimo, Reg. Scient. Acad. Holm. Socio dignissimo,

*Patrono & Benefactori Optimo piaque mente etatem
deveniendo.*

Quæ a Te, Patrone Optime, in me profecta sunt beneficia, ea tam multa atque magna esse intelligo, ut culpam animi ingrati nullo unquam pacto a me removeve possim, nisi eadem non tantum perpetua recolam memoria, sed præconis etiam publicis, quoties occasio ferat, deprædicem. Ex quo enim ex eorum mihi esse contigit numero, qui Tuo de Patrocinio sibi in sinu gratulantur, nihil reliqui fecisti, quod unquam vel ad studium veritatis vel ad exercitium virtutis animo ingenerandum pertineat. Quotquot enim Tui sumus nihil plane desideramus, quod vel sapientissimis consiliis, vel prudentissimis monitis effici potest. Eo autem benignius adeuntes excipere, eo patientius consulentes exaudire, eoque gratiori tum voce, tum mente abeuntes demittere soles, quo longius aliis his aliisque virtutibus superas. Me certe tanta semper gratia prosecutus es, ut nisi, quid affectus paternus in recessu habeat, didicissem, nihil scirem cui eam æquiparare possem. Quamvis igitur, Patrone optime, Tibi jam omnia debeam, quæ unquam Patrono debere possit cūiens, unum tamen adhuc mihi expetere sustineo beneficium, Permittas, humillime precor, ut Tuo Nomini exiguis has pagel-

gellas in signum perpetui obsequii consecrem. Quamvis enim nihil proprii habeant pretii, agunt tamen de materia, quæ Tibi semper est gratissima, de Lapidibus nimirum viventibus, ex quibus verum DEI Templum constat. Quo autem Tu in id incumbis diligentius, ut quotquot Te audiunt docentem hujus generis lapides fiant, eo ego ardentius DEUM O. M. semper precabor, ut Te, Benefactor propensissime, Tuosque omnes quam diutissime salvos, sospites & incolumes præstet, idque insuper votis vestris concedat, ut instar lapidum viventium in æterno DEI Templo indesinenter vigeatis & fulgeatis! Permansurus dum vixero

Summe Reverendi atque Amplissimi
NOMINIS TUI

Cultor devotissimus
ISAACUS G. TAULEBUS.

VIRO

Plurimum Reverendo atque Præclarissimo,

D: NO MAG. ARVIDO TAULERO,

*Ecclésiæ, quæ DEO in Tavast-Kyrâ colligitur, PASTORI
vigilantissimo, meritissimo,*

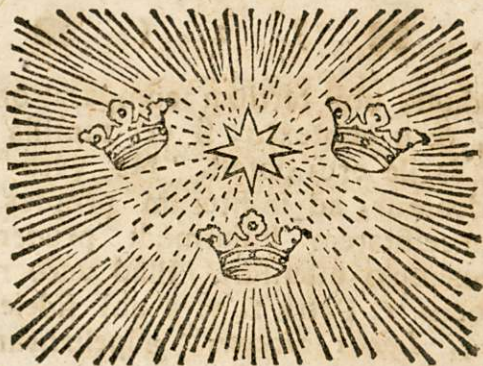
PARENTI OPTIMO.

Quoties Tuam, Pater Optime, curam recordor intensissimam, quæ ad me bene educandum recteque instituendum quam diligentissime incubuisti, toties maximo gaudio, maxima perfundor lætitia. Nihil igitur mihi accidere potest exoptatius, quam quod tam pii Parentis tutela adhuc frui liceat, quodque meam pietatem Tibi Parens Indulgentissime, publice declarare possen. Accipe igitur Parens propensissime præmium fructum diligentæ, quem nunc Tibi in tesseram grati animi summa offero reverentiâ. Quis is Tibi gratus sit futurus, eo minus dubito, quocertius scio, quam enixe elaborare soleas, ut omnes, qui Te vel ut Parentem, vel ut doctorem audiunt, in viventes evadant lapides, quos hæc brevi opella describere conatus sum. Hoc quidquid est munusculi, id Tuis curis, Tuis debeo impensis; quare ad Te potissimum redire debet, Tuam bonitatem indefinenter celebraturum. Faxit DEUS O. M. ut de Tuo præsidio mihi quamdiutissime gratulari queam. Sera sit illa dies, qua illud mihi dolere cogar ereptum! Interea æternum vitæ Auctorem & Conservatorem die nocteque precabor, ut Te Parens optima, una cum Matre indulgentissima quamdiutissime vivere & quam felicissime florere jubeat. Sic prolixiori mente quam voce optat

PARENTIS OPTIMI

Filius obedientissimus

ISAACUS G. TAULERUS,

§. I.

Quamvis SACRÆ LITTERÆ ubique locorum amabilem spirent veritatem; nimium tamen quantum a vero aberraremus, si stilum Sacrum eundem tenorem ubique servare diceremus. Nunc enim simplicem verborum proprietatem sequitur, nunc figuras atque picturas adhibet splendidissimas. Denia exemplorum silva hoc evictum dare in proclivi esset, si id ferret ratio instituti, quod eo potius spectat, ut loco præfaminis non nihil tantum moneamus de varia vel facilitate vel felicitate, qua uti solent interpretes, cum in eo sunt, ut incunabula investigent similitudinum, quibus Divinæ litteræ passim indulgent sublimissimis. Generatim igitur observare licet, raro hic modum teneri, aliis in defectu, aliis in excessu peccantibus. Æque enim in vitio sunt qui SACRIS LITTERIS propria lumina denegant, ac qui aliena iis acumina tribuunt. Certe ubi reddi debet ratio adpellationum sublimiorum, neque in cœlum ascendendum, neque in orcum descen-

descendendum, ubi tertium comparationis præma-
nibus est, & e contextu, si vel tantilla adhibeatur
diligentia, facile erui potest. Ne vero extra oleas
vagari videamur, ad institutum propius nos accin-
gimus, necessitatem hujusmodi prudentiæ idoneo
quodam exemplo ostensuri. Illud verò nobis suppe-
ditabit Locus 1. Petri 2. v: 5 ubi fideles Apostolo
λίθοι ζῶντες, lapides viventes, adpellantur. Quamvis
enim hæc adpellandi ratio tam aperta videatur, ut
ad eam indagandam nulla opus sit virgula divina-
toria, quippe quam sola & nuda contextus inspe-
ctio satis distincte cuique ob oculos ponit, tot ta-
men anfractibus ad eam grassati sunt multi Philologi,
ut facile suspicari possis, eos non tam de explicatione
Scripturæ, quam de ostentatione doctrinæ laborasse.
Quoniam igitur non minus interdum juvat *erroris*
larvam detrahere, quam *veritati Lauream* imponere,
non male de oraculo Hoc Apostolico meruisse vide-
bimur, si utrumque horum officiorum hoc quidem
Specimine Academico pro virili colere fategerimus.
Interim Te, Lector benivole, quo par est studio
& officio rogamus, ut hunc conatum nostrum in
meliorem interpreteris partem.

§. II.

Quoniam igitur omnis hæc disquisitio in dua-
bus illis vocibus, *λίθοι & ζῶντες*, tanquam totidem
cardinibus vertitur, de utraque seorsim paucis a-
gendum veniet. Prius vero, quam quæstionem di-
vidamus, & quid *λίθοι*, quid *ζῶντες* sigillatim impor-
tent,

tent, decernamus, verbo monendum est, Subjectum
 quæstionis esse EX-JUDÆOS, seu homines e judai-
 smo ad Christianismum conversos. Cumque A-
 postolus statim mentionem faciat *ὄνει πνευματικῆς, do-*
mus spiritualis, quæ voces ferme immediate nostras
 excipiunt, facile intelligitur, conversos non alio re-
 spectu *λίθους, lapides*, adpellari, quam quod constitu-
 unt *ὄνει, domum*, nec alio eos respectu *ζώντας, vi-*
ventes, denominari, quam quod ipsa *domus* est *πνε-*
υματικός, Spiritualis. Et quamvis *Domus* in genere in-
 volvat ædificium, in quo habitatur, hoc tamen lo-
 co speciatim intelligitur *templum*, seu domus in qua
 Deus habitat. Hujusmodi domum habebant judæi
 lapideam, cujus tamen lapides non viventes erant,
 sed omni prorsus sensu & spiritu vacui. Dum igitur
 Apostolus cœtum hominum conversorum adpel-
 lat *domum*, singula ejus membra *lapides* denominat,
 non quod lapideæ sint naturæ, cui vita desit, sed
 quod quodlibet partem constituat habitationis illius
 spiritualis Dei, de qua hic sermo est. Atque hoc
 monuisse sufficiat *de ratione, cur lapides*, adpellentur.
 Cardo igitur quæstionis in altero vocabulo *ζώντας*,
 seu *viventes*, vertitur. Unum tamen adhuc monuisse
 juvabit, *duo esse genera lapidum*, ex quibus ædi-
 ficia extrui solent, quorum alterum *fundamentum*,
 alterum *ipsam ædificium* constituit. In ædificiis civi-
 libus utrumque genus vita caret, in hoc vero spi-
 rituali utrumque vita gaudet, sed diverso ordine.
Lapis fundamenti est CHRISTUS, quem Apostolus, com-
 mate proxime præcedente, *λίθον ζώντα, lapidem viven-*
tem adpellat. In hoc sita est vita *originaliter*, ab eo-

que communicatur singulis ecclesiæ membris, ut etiam hæc dici possint λίθοι ζῶντες, lapides viventes. Adeo plana & certa est hæc appellandi ratio! Quis igitur non videt nodum in scirpo quærere quotquot hic aliquid doctius quærunt. Atque ita hic pedem statim figere possemus, nisi simul nobis propositum esset, aliis atque aliis ostendere speciminibus, quam exilem mereantur laudem, qui, ut vanam eruditionis auram captent, in Scriptura explicanda simplicem veritatem prætereunt, nescio quæ lumina ex putidis judæorum commentis & insulis paganorum mythologiis arcessere laborantes.

§. III.

Ne vero *solidam* doctrinam & *inanem* eruditionis laudem eodem profus loco habere videamur, textum Apostoli adhuc sub incudem vocare volumus, quid allata vocabula in recessu habeant, paulo diligentius scrutaturi. Quod si igitur rationem quæras, cur Petrus Ecclesiam Christianam cum templo judaico conferat, scire licet, judæos olim fuisse eos, ad quos epistolam mitteret Apostolus. Jam vero ex epistolis Apostolorum certissime constat, quam difficulter conversi judæi eo perducii possent convictionis, ut inveteratis gentis præjudiciis nuncium mitterent, & talem amplecterentur Christianismum, qualem Scriptura recte intellecta postularet, & qualem Apostoli divinitus illuminati inculcarent, hoc est non *judaico fermento infectum*, sed per omnia *verum & purum*, adeoque nec templo judaico adstrictum,

atum, nec Sacrificiis Leviticis superstructum. Quoniam vero ipse Deus templum judaicum divina sua praesentia honoraverat, & Sacrificia ibi mandanda ipse sua lege praecerat, difficulter a se impetrare poterant, ut his rebus nullum plane pretium statuerent, verum earum scopum, qui in praefigurando & pronunciando Salvatore consistebat, ignorantes. Hos igitur opportune docet Apostolus, *Deum semper habiturum templum & semper accepturum Sacrificia*, sed alius tamen generis, alius indolis, non templum ex saxis vita callis exstructum, non Sacrificia ex tauris & hircis, aliisque brutis animalibus constantia, sed longe praestantius templum, longe meliora Sacrificia. Hinc illis prudenter cogitandum relinquit, quanto praestantius esset *aedificium, quod ex viventibus ac spirantibus* constaret hominibus, quam quod ex ~~putis~~ *putis* constaret lapidibus, *nec sensus nec cultus capacibus*. Hoc novum templum *ὁμοίως πνευματικόν* & nova Sacrificia *ὁμοίως πνευματικὰ* eodem sensu adpellat PETRUS, quo PAULUS saepius id spiritum vocat, quod non tam *litterae & syllabae legis, quam verus legis sensus rite erutus insnuat*. Deus enim nec voluit, nec potuit religionem instituire mechanicam in nudo & solo motu corporis ejusque partium, utpote pedum, manuum, labiorum, & quae sunt ceterae, consistentem. Quis enim cultum Dei religiosum dicere poterit eum, qui nihil aliud involvit, quam quod tum fit, *cum homo pedibus transferri se patitur in locum muro lapideo septum, cum manibus taurum, aut hircum e stabulo sumtum ad acervum lapidum, aut cespitum ducit, cum cultro transfodit ferro, sanguinemque*

in parietes dicti modo acervi conspergit, cum lingua certum aliquem hymnum reboat, & que sunt similia. Verus Dei cultus spiritum postulat. Qui Deam vere & recte colere velit, is non satis habet nominata modo exercitia corporis peragere, sed animo Deo devoto singula corporis membra, & quidem viva, ejus mandatis faciendis consecrare, idque sua sponte & tanta lubentia, quanta vel sitiens potum, vel esuriens cibum capit. Qui Deum sic intra se colit, is templum est spirituale, & qui ipsi hujusmodi præstat officia, is sacrificia offert spiritualia. Qui vero ædificium spectans lapideum, hic, clamat, est templum Jehovæ, licet est templum Jehovæ, nec animum atque spiritum Deo habitandum exhibet, is nullum habet Deum & nullum præstat cultum, qui Deo placere potest. Atque hanc puto esse mentem Petri in loco, quem nobis enucleandum, sumimus.

§. IV.

His igitur præmissis, pedem ulterius promovere placet ad proponenda & explodenda ea doctorum virorum somnia, quorum supra mentionem fecimus; idque eo brevius, quod vel ex his paucis discere licet, quid distent æra lupinis. Primum quidem minuenda est sententia eorum, qui PETRUM adpellationem *ἱεραὸν τόπον* mutuo summisce sciscunt ex commento judaico, quo lapidibus immanibus, ex quibus templum Salomonis exstructum fuit, facultas tribuitur se ipsos dolandi & aptandi, ut sine instrumentorum one æquabilem beneque coherentem efficere possent

parie-

parietem. Præterquam enim, quod hæc opinio e diametro repugnet scopo Apostoli, qui potius id spectat, in quo differunt, quam id, in quo conveniunt diversa hæc templa, & haud obscure insinuat templum judaicum ex lapidibus non viventibus ædificatum fuisse, ut eo fortius stingeret argumentum, quo judæos conversos a nimia templi reverentia revocare fatagit, ex eo etiam capite falsa est, quod ortum debet ineptæ translationi Lxx interpretum, qui voces חַיִּים וְחַיִּים 1. Reg. v. 31. $\text{λίθους ἀπελευκτους}$, securi non dolatos reddiderunt, cum tamen lapides dolatos vel politos valeant. Legimus quidem 1. Reg. VI. 7. sic ædificatum fuisse templum, ut *nec malleorum, nec æolorum, nec uliorum aliorum instrumentorum ferreorum exaudiretur sonus*, sed inde non sequitur, quod per quietem vidit Josephus, qui antiquit. judaic Lib VIII. c. 2. comminiscitur, $\text{ὡς ἐκείνοι τὴν ἀρμονίαν τῆς ὑλῆς δοκῶν}$, *videri posse materiam sua se sponte aptasse.* Quamvis enim in loco, quo exstructum fuit templum, nulla ejusmodi instrumenta fuerint adhibita, inde tamen subsumere non licet, neque in ipsis fodinis dolatos & aptatos fuisse lapides, de quibus quæstio est. Hinc alii dictos putant *lapides viventes*, quod templum inde exstructum speciem habuerit ædificii non ex multis & variis compositi lapidibus, sed ex *viva petra excisi, vivam adpellantes petram, quam vocabulo proprio integram aut continuam dicere debuissent.* Sed hac arte opus non esse, ex eo, quod initio monebamus, satis constare arbitramur. Quo circa putum est Somnium judaicum, cum Rabbini, ut structuram templi miraculosam nanciscantur, *vermiculum*

culum *לעו* adpellatum fingunt, cujus ea sit vis, ut quamvis grani hordei magnitudinem non superet, cuiusque tamen imponatur lapidi, is in frustra cubica eaque optime laevigata diffiliat. Sed eo palpabilius est hoc commentum, quod, magno monente BOCHARTO, *Hieroz* P: II. L. VI. C. II, non *vermem* sed *lapidum* nomine *לעו* veniat. Addit vir doctissimus, *לעו* in specie signare lapidis genus durissimum, quo lapides pretiosi expoliri solent. SMIRIS Latine, svecice SMERSEL dicitur. Smiris vero HESYCHIO & PHAVORINO pulvis est, quo lapides duriores laevigantur.

§. V.

Alii PETRUM his vocibus adluisse putant ad locum PLUTARCHI, De *Fluv.* Opp. T. III. p. 1158 ubi mentionem facit lapidis in fulmine EROTA inventi, qui audiendi sese que movendi facultate polleat, quippe quem tradunt ad auditum tubae ad litus appropinquare, fundum vero petere simul ac Athenienses nominari audiverit. Tantum vero abest, ut APOSTOLUM ad hunc lapidem respexisse credamus, ut potius nobis habeamus persvasissimum, nullomodo fieri potuisse, ut vir *θεόταυτος* ad tam putidum figmentum in tam seria causa adludere voluerit. Primum quidem in hoc loco lapidis viventis expressa mentio nulla sit, deinde tota fabula ejusdem est indolis, ac notus ille jocus, quo nos dicere solemus hunc vel illum lapidem moveri quoties cantum galli gallinacei AUDIVERIT. Quis enim non sentit, hoc dictum

Etiam nihil nisi jocosum esse, quem nemo ratione utentium unquam usu venire, sed unice ad instar ænigmatis, ad acuenda ingenia puerorum aliorumque imperitorum, excogitatum esse, credit. Demirari igitur convenit, tam ineptam hypothesein ulli unquam doctorum hominum in mentem venire potuisse, præsertim cum *scopus* APOSTOLI, quod sæpius jam observo & moneo, longe aliam adpellandi rationem non tam postulet, quam flagitet.

§. VI.

Nec multo propius ad veritatem accedere putanda est opinio eorum, qui hanc adpellandi rationem respicere statuunt ad *αἱμάματα ζῶντα*, *statuas animatas*, quarum crebro apud Auctores fit mentio. Prius vero quam hanc opinionem refutatum eamus, verbo monere liceat, quid de statuis consecratis cælim creditum fuerit. Scire itaque licet hoc genus statuarum in duplici fuisse differentia, adeo ut alias *animatas*, seu *viventes*, alias *non animatas*, seu *non viventes* crediderint non modo pagani, sed multi etiam Christiani, & adhuc forte credant. Sic HERALSCUS quidam cognovisse scribitur, quænam statuarum *vivæ*, quænam *non vivæ* fuerint, de qua re videri poterit SVIDAS sub voce *ἡεαυῶς*. Vivas fuisse statuas, inter Christianos, ut alios silentio præteream, diserte statuit LACTANTIUS, qui causam vitæ ex malis genis sub illis delitescentibus arcessit, *Inff. Divin.* L. II. p. 82. ubi hos vatuum pectora inspirasse scribit. Locutus quandoque fuisse ejus-

modi statuas, dubitari vix potest, utrum autem lo-
 quela *malis genis*, an vero *sacerdotibus impostoribus* o-
 riginem debuerit, id quidem definire nolumus, quem-
 vis suo sensu in hujusmodi rebus abundare patient-
 tes. Certe Sacerdotes gentilium ab hujusmodi do-
 lis liberos fuisse, pronunciare non possumus. Dia-
 boli causam tueatur, qui velit. Nos ejus patro-
 nos agere non tenemur. Quidquid autem de vita
 statuarum sit, hoc firmiter credimus, PETRO in
 mentem venire non potuisse, ut Christianos, quos
Spiritus Sanctus animat & in omnem veritatem ducit,
 cum illis conferret aut contenderet. Neque enim
 Spiritus Sanctus pectora Christianorum ea fini ad-
 flat, ut oracula edant, sed ut tanto eos lumine col-
 lustret, quanto cuique ad officium faciendum opus
 sit, *ut pie, juste & sobrie vitam in hoc seculo transi-*
gant. Quod superest, illud hic iterum monere pos-
 semus, quod de scopo in superioribus monitum est,
 nisi actum agere nollemus.

§. VII.

Quamvis autem ex iis, quæ de *lapidibus viven-*
tibus gentilium hactenus breviter adduximus, haud
 obscure patere arbitremur, quam moleste seduli fu-
 erint eruditi, qui lucem *formulæ Petrinæ* exinde fœ-
 nerari sategerunt; prius tamen hunc locum relin-
 quere nolumus, quam id quoque genus *λίθων ἐμψύ-*
χων, seu *lapidum animatorum*, quod bæthylorum, seu
 bætiliorum nomine venire solet, paucis adtigeri-
 mus. Hujusmodi lapidem per aëra volitantem se
 lydis-

vidisse fatetur ISIDORUS *Philosophus*, apud PHOTIUM in *Bibliotheca* p. 995. seq. Motum vero horum lapidum volantium alicui spiritui tribuunt Auctores. Primus qui de iis scriptum reliquit, est SANCHONIATHON PHOENICUM *Philosophus*, qui circa annum mundi 2760. vixisse perhibetur. Is IX Libros scripsit, qui Theologiam & Historiam Antiquitatum Phoenicum continent. Hos Libros Græce versos sub nomine *Φοινικικῶν* reliquit PHILO BYBLIUS, qui seculo I. & II. floruit, ex quibus tamen nihil hodie superest, præter fragmenta, quæ PORPHYRIUS in Libro de *abstinentia* & EUSEBIUS in *Preparatione Evangelica* conservavit. De *Bathylis* sic SANCHONIATHON scribit: ἐπένοησε θεὸς ἕξαυτὸς βαθυλίαι λίθους ἐυφύκτας μήκανόμενους. h. e. DEUS COELUM *bathylia* excogitavit, cum lapides animatos fecisset, apud EUSEBIUM Lib. I. p. 37. Quidquid de his *bathylis* narratur, id ejusmodi est, ut commode referri possit ad factum JACOBI oleo ungentis lapidem, super quo dormierat, Gen. XXVIII. 17. seq. multi & magni observant Auctores, v. g. GERH. JOH. FOSSIUS, DAN. HUBTIUS, JOS. SCHALIGER, SAMUEL BOCHARTUS & alii. Quod ad nomen adinet *bathyliorum*. illud nihil aliud est, quam Hebræum בית אל, *Bethel*, terminatione Græca auctum, & littera η in υ mutata, quatenus AQUILA בית אל Græce βαυθίη scripsit. Quomodo hinc lapides viventes exsculpi possint, erudite conjicit BOCHARTUS *Phal. & Can. Lib. II. C. 2.* ubi interpretem Sanchoniathonis pro אבנים נפשות, quod lapides unctos notat, אבנים נפשות, λίθους ἐυφύκτους, lapides animatos legisse putat, idque eo credibilis videtur,

detur, quo facilius est scriptori duas litteras in eadem voce transponere. Quominus autem PETRUS hæc bæthylia ob oculos habuerit, cum Epistolam ad conversos Hebræos scriberet, id ex antea dictis facile colligi posse existimamus. Quid? quod dubitare ad minimum liceat, an PETRUS scriptum SANCHONIATHONIS unquam oculis usurpaverit. Græcam certe translationem, quæ tempore demum HADRIANI, quo PHILO BYBLIUS vixit, adornata est, videre non poterat PETRUS, qui temporibus AUGUSTI & TIBERII vixit. Nec valde mihi probabile videtur, a piscatore Galilæo lectos fuisse libros SANCHONIATHONIS *dialecto Phœnicia* exaratos. Quid? quod adhuc sub iudice lis sit de authentia fragmentorum SANCHONIATHONIS, quippe quæ ei supponere potuit PORPHYRIUS, qui circiter CCL. annis post PETRUM in vivis esse desit. Inter omnes vero Scriptores gentiles, qui *viventium lapidum* meminerunt, nemo verbis PETRI similiora protulit, quantum mihi quidem constat, quam HIEROCLES in *Aureis Carminibus PYTHAGORÆ*, qui *divinas statuas fieri docet animas eorum, qui se ipsos DEO in Sacrificium devovent*. Verum & hic PETRO junior est, nec verba ejus desumpta sunt ex *Philosophia Pythagorica* aut *Platonica antiqua*, sed ex ea quæ seculis II. & III. invaluit, cujus sectatoribus solenne erat a Christianis mutuo sumere loquendi formulas, ut cum iis consentire viderentur, de qua re videri poterit celeberrimi Mosheimii doctissima Dissertatio de studio Ethnicorum Christianos imitandi, quæ Dissert. ad Hist. Eccles. spect. p. 330. seqq. legitur. Confer Dissert. JOH. G. MICHAELIS in h. l. Halæ anno 1737. editam. Plura persequi prohibet loci angustia, manum igitur de tabula,

S. D. G.

